

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ചതുഃപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ചതുഃപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

വജ്രദംഷ്ട്രാംഗദയോർയുദ്ധമംഗദേന തസ്യ വധശ്ച

സ്വബലസ്യ ച ഘാതേന
അംഗദസ്യ ബലേന ച |
രാക്ഷസഃ ക്രോധമാവിഷ്ടോ
വജ്രദംഷ്ട്രോ മഹാബലഃ || 6.54.1 ||

വിസ്ഫാർയ ച ധനുർഘോരം
ശക്രാശനിസമപ്രഭം |
വാനരാണാമനീകാനി
പ്രാകിരച്ഛരവൃഷ്ടിഭിഃ || 6.54.2 ||

രാക്ഷസാശ്ചാപി മുഖ്യാസ്തേ
രഥേഷു സമവസ്ഥിതാഃ |
നാനാപ്രഹരണാഃ ശൂരാഃ
പ്രായുധ്യന്ത തദാ രണേ || 6.54.3 ||

വാനരാണാം ച ശൂരാസ്തു
തേ സർവേ പ്ലവഗർഷഭാഃ |
അയുധ്യന്ത ശിലാഹസ്താഃ
സമവേതാഃ സമന്തതഃ || 6.54.4 ||

തത്രായുധസഹസ്രാണി
 തസ്മിന്നായോധനേ ഭൃശം |
 രാക്ഷസാഃ കപിമുഖ്യേഷു
 പാതയാഞ്ചക്രിരേ തദാ || 6.54.5 ||

വാനരാശ്ചൈവ രക്ഷഃസു
 ഗിരിവൃക്ഷാൻ മഹാശിലാഃ |
 പ്രവീരാഃ പാതയാമാസു -
 ര്മത്തവാരണസന്നിഭാഃ || 6.54.6 ||

ശൂരാണാം യുധ്യമാനാനാം
 സമരേഷ്യനിവർതിനാം |
 തദ് രാക്ഷസഗണാനാം ച
 സുയുദ്ധം സമവർത്ത || 6.54.7 ||

പ്രഭിന്നശിരസഃ കേചി -
 ച്ഛിന്നഃ പാദൈശ്ച ബാഹുഭിഃ |
 ശസ്ത്രൈരർഭിതദേഹാസ്തു
 രുധിരേണ സമുക്ഷിതാഃ || 6.54.8 ||

ഹരയോ രാക്ഷസാശ്ചൈവ
 ശേരതേ ഗാം സമാശ്രിതാഃ |
 കങ്കഗൃധ്രബലാഽഗ്രാശ്ച
 ഗോമായുകുലസങ്കുലാഃ || 6.54.9 ||

കബന്ധാനി സമുത്പേതു -
 രഭീരുണാം ഭീഷണാനി വൈ |
 ഭുജപാണിശിരശ്ചരിനാ -
 ശ്ചരിനകായാശ്ച ഭൂതലേ || 6.54.10 ||

വാനരാ രാക്ഷസാശ്ചാപി
 നിപേതുമ്പതത്ര ഭൂതലേ |
 തതോ വാനരസൈന്ധേന
 ഹന്യമാനം നിശാചരം || 6.54.11 ||

പ്രാഭജ്യത ബലം സർവം
 വജ്രദംഷ്ട്രസ്യ പശ്യതഃ |
 രാക്ഷസാൻ ഭയവിത്രസ്താൻ
 ഹന്യമാനാൻ പ്ലവംഗമൈഃ || 6.54.12 ||

ദൃഷ്ട്വാ സ രോഷതാമ്രാക്ഷോ
 വജ്രദംഷ്ട്രഃ പ്രതാപവാൻ |
 പ്രവിവേശ ധനുഷ്പാണി -
 സ്ത്രാസയൻ ഹരിവാഹിനീം || 6.54.13 ||

ശരൈർവിദാരയാമാസ
 കങ്കപത്രൈരജിഹ്വൈഃ |
 ബിഭേദ വാനരാമ്പതത്ര
 സപ്താഷ്ടൗ നവ പഞ്ച ച || 6.54.14 ||

വിവ്യാധ പരമക്രൂദ്ധോ
 വജ്രദംഷ്ട്രഃ പ്രതാപവാൻ |
 ത്രസ്താഃ സർവേ ഹരിഗണാഃ
 ശരൈഃ സങ്കൃത്തദേഹിനഃ |
 അംഗദം സമ്പ്രധാവന്തി
 പ്രജാപതിമിവ പ്രജാഃ || 6.54.15 ||

തതോ ഹരിഗണാൻ ഭഗാൻ
 ദൃഷ്ട്വാ വാലിസുതസ്തദാ |

ക്രോധേന വജ്രദംഷ്ട്രം ത -
മുദീക്ഷന്തമുദൈക്ഷത || 6.54.16 ||

വജ്രദംഷ്ട്രോഽഗദശ്ചോഭൗ
യോയുധ്യതേ പരസ്പരം |
ചേരതുഃ പരമക്രൂദ്ധൗ
ഹരിമത്തഗജാവിവ || 6.54.17 ||

തതഃ ശതസഹസ്രേണ
ഹരിപുത്രം മഹാബലം |
ജഘാന മർമദേശേഷു
ശരൈരഗ്നിശിഖോപമൈഃ || 6.54.18 ||

രുധിരോക്ഷിതസർവാംഗോ
വാലിസുനൂർമഹാബലഃ |
ചിക്ഷേപ വജ്രദംഷ്ട്രായ
വൃക്ഷം ഭീമപരാക്രമഃ || 6.54.19 ||

ദൃഷ്ട്വാ പതന്തം തം വൃക്ഷ -
മസംഭ്രാന്തശ്ച രാക്ഷസഃ |
ചിച്ഛേദ ബഹുധാ സോഽപി
മമിതഃ പ്രാപതദ് ഭൂവി || 6.54.20 ||

തം ദൃഷ്ട്വാ വജ്രദംഷ്ട്രസ്യ
വിക്രമം പ്ലവഗർഷഭഃ |
പ്രഗൃഹ്യ വിപുലം ശൈലം
ചിക്ഷേപ ച നന്നാദ ച || 6.54.21 ||

തമാപതന്തം ദൃഷ്ട്വാ സ
രമാദാപ്തത്യ വീര്യവാൻ |

ഗദാപാണിരസംഭ്രാന്തഃ

പൃഥിവ്യാം സമതിഷ്ഠത || 6.54.22 ||

അംഗദേന ശിലാ ക്ഷിപ്താ

ഗത്വാ തു രണമൂർധനി |

സചക്രകുബരം സാശ്വം

പ്രഥമാഥ രഥം തദാ || 6.54.23 ||

തതോന്യായച്ഛിഖരം ഗൃഹ്യ

വിപുലം ദ്രുമഭൂഷിതം |

വജ്രദംഷ്ട്രസ്യ ശിരസി

പാതയാമാസ വാനരഃ || 6.54.24 ||

അഭവച്ഛോണിതോദ്ഗാരി

വജ്രദംഷ്ട്രഃ സുമൂർച്ഛിതഃ |

മുഹൂർത്തമഭവൻമുഖോ

ഗദാമാലിംഗ്യ നിഃശ്വസൻ || 6.54.25 ||

സ ലബ്ധസംജേതാ ഗദയാ

വാലിപുത്രമവസ്ഥിതം |

ജഘാന പരമക്രൂദ്ധോ

വക്ഷോദേശേ നിശാചരഃ || 6.54.26 ||

ഗദാം ത്യക്ത്വാ തതസ്തത്ര

മുഷ്ടിയുദ്ധമകൂർവത |

അന്യോന്യം ജഘ്നതുസ്തത്ര

താവുഭൗ ഹരിരാക്ഷസൗ || 6.54.27 ||

രുധിരോദ്ഗാരിണൗ തൗ തു

പ്രഹാരൈർജനിതശ്രമൗ |

ബഭൂവതുഃ സുവിക്രാന്താ -
 വംഗാരകബുധാവിവ || 6.54.28 ||

തതഃ പരമതേജസ്വീ
 അംഗദഃ പ്ലവഗർഷഭഃ |
 ഉത്പാദ്യ വൃക്ഷം സ്ഥിതവാ -
 നാസീത് പുഷ്പഫലൈര്യുതഃ || 6.54.29 ||

ജഗ്രാഹ ചാർഷഭം ചർമ
 ഖഡ്ഗം ച വിപുലം ശുഭം |
 കിങ്കിണീജാലസംഹരണം
 ചർമണാ ച പരിഷ്കൃതം || 6.54.30 ||

ചിത്രാംശു രൂപിരാൻ മാർഗാം -
 ശ്വേതരുഃ കപിരാക്ഷസൗ |
 ജഹ്നതുശ്ച തദാന്യോന്യം
 നർദന്തൗ ജയകാക്ഷിണൗ || 6.54.31 ||

വ്രണൈഃ സാസ്രൈശ്ചരശോഭേതാം
 പുഷ്പിതാവിവ കിംശുകൗ |
 യുധ്യമാനൗ പരിശ്രാന്തൗ
 ജാനുഭ്യാമവനീം ഗതൗ || 6.54.32 ||

നിമേഷാന്തരമാത്രേണ
 അംഗദഃ കപികുഞ്ജരഃ |
 ഉദതിഷ്ഠത ദീപ്താക്ഷോ
 ദണ്ഡാഹത ഇവോരഗഃ || 6.54.33 ||

നിർമലേന സുധൗതേന
 ഖഡ്ഗേനാസ്യ മഹച്ഛിരഃ |

ജധാന വജ്രദംഷ്ട്രസ്യ
വാലിസുനൂർമഹാബലഃ || 6.54.34 ||

രുധിരോക്ഷിതഗാത്രസ്യ
ബഭൂവ പതിതം ദ്വിധാ |
തച്ച തസ്യ പരീതാക്ഷം
ശൂഭം ഖഡ്ഗഹതം ശിരഃ || 6.54.35 ||

വജ്രദംഷ്ട്രം ഹതം ദൃഷ്ട്വാ
രാക്ഷസാ ഭയമോഹിതാഃ |
ത്രസ്താ ഹൃദ്യദ്രവൻ ലങ്കാം
വധ്യമാനാഃ പ്ലവംഗമൈഃ |
വിഷണ്ണവദനാ ദീനാ
ഹ്രിയാ കിഞ്ചിദവാങ്മുഖാഃ || 6.54.36 ||

നിഹത്യ തം വജ്രധരപ്രഭാവഃ
സ വാലിസുനൂഃ കപിസൈന്യമധ്യേ |
ജഗാമ ഹർഷം മഹിതോ മഹാബലഃ
സഹസ്രനേത്രസ്ത്രിദശൈരിവാവൃതഃ || 6.54.37 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ചതുഃപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||